

Sosyal Bilgiler Dersinde Ürün Temelli Öğrenme: Öğrenci Başarısı ve Görüşleri*

Product-Based Learning in Social Studies Course: Student Success and Opinions

Seda Samuk, Ercenk Hamarat

Yazar Bilgileri

Seda Samuk
Bilim Uzmanı, Gazi
Üniversitesi, Sosyal Bilgiler
Eğitimi,
seda.samuk@gazi.edu.tr

Ercenk Hamarat
Prof. Dr., Gazi Üniversitesi,
Sosyal Bilgiler Eğitimi,
ercenkhamarat@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu makale, sosyal bilgiler dersinde ürün temelli öğrenme modelinin 5. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini belirlemek, öğrenci görüşlerinin neler olduğunu saptamak amacıyla yapılmıştır. 2020-2021 yılında, Ankara'da özel bir okulda gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunda amaçlı örneklem kullanılmıştır. Ürün temelli öğrenme modeli deney grubuna uygulanırken kontrol grubuna müdahale edilmemiştir. Araştırmada karma araştırma yöntemleri içerisinde yer alan müdahale deseni kullanılmıştır. Nicel veriler, akademik başarı testi ile nitel veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışmanın nicel verileri analiz edilirken İlişkili Örneklem t Testi ve Mann Whitney U Testinden yararlanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise içerik analizinden faydalanılmıştır. Çalışmanın nicel bulgularında deney ve kontrol grubu son test puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Çalışmanın nitel bulgularında Ürün Temelli Öğrenme Modeli (ÜTÖM), derslerin ürün temelli öğrenme modeli ile işlenmesi, ürün temelli öğrenme modelinin kullanımı temalarına varılmıştır. Bu sonuçlardan, modelin eğlenceli olduğu, daha iyi anlamaya ve kalıcılığa yardımcı olduğu, yaparak öğrenmeye, daha üretken olmaya, sosyalleşmeye ve gelecek yaşamlarına katkı sağladığı sonuçlarına erişilmiştir.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Sosyal bilgiler
Ürün Temelli Öğrenme Modeli
Ürün üretme
Girişimcilik

Keywords
Social studies
Product-Based Learning Model
Product production
Entrepreneurship

Makale Geçmişi
Geliş: 20.07.2023
Kabul: 14.01.2024

ABSTRACT

This article was conducted to determine the impact of a product-based learning model on the academic achievements of 5th-grade students in social studies and to identify student opinions. The study employed a purposive sampling method in a private school in Ankara. While the experimental group was exposed to the product-based learning model, no intervention was made in the control group. The intervention design, which is a part of mixed research methods, was used in the study. Quantitative data was collected through an academic achievement test, and qualitative data was gathered through a semi-structured interview form. In the analysis of quantitative data, related samples t-test and Mann-Whitney U test were utilized, while content analysis was employed for qualitative data analysis. No significant difference was found in the post-test scores between the experimental and control groups. The qualitative findings of the study revealed themes related to teaching methods and techniques, the implementation of lessons using the product-based learning model, and the utilization of the product-based learning model. From these results, it was concluded that the model was enjoyable, enhanced understanding and retention, promoted experiential learning, fostered productivity and socialization, and contributed to students' future lives.

*Bu çalışma, ikinci yazar danışmanlığında birinci yazar tarafından yürütülen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf Samuk, S. & Hamarat, E. (2024). Sosyal bilgiler dersinde ürün temelli öğrenme: Öğrenci başarısı ve görüşleri. *TEBD*, 22(1), 1-27. <https://doi.org/10.37217/tebd.1330606>

Giriş

Yeni üretilen uygulamaların, teknolojik cihazların, yazılımların toplumların ekonomik gücüne, saygınlığına, tanınırlığına katkıda bulunup gelişmişlik seviyesini arttırdığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda üretme eyleminin toplumlar için ehemmiyeti oldukça fazla hissedilmektedir. Toplumların gelişimine katkı sunan her türlü üretme işleminde başarılı, nitelikli ve kaliteli işlerin ortaya konmasının insanların sevdiği alanda tutkuyla çalışıp üretmesiyle gerçekleşebileceği düşünülmektedir. Bu denli nitelikli işlerin ortaya konmasında eğitime büyük sorumluluk düşmekte olup güzel işlerin ortaya çıkması ancak etkili bir eğitim ile mümkün kılınabilecektir. Gerçekleşmediği takdirde toplumun tüm olanaklarının boş yere tüketilmesi söz konusu olacaktır (Yıldız ve Ardiç, 1999, s. 73). Bu da öğretim süreçlerinin kalitesinin ne derece ehemmiyetli olduğunu bizlere göstermektedir. Bu nokta eğitim-öğretim sürecini kaliteli hâle getirmek için bireylere sevdikleri ve ilgi duydukları alanlarda çalışma alışkanlığı kazandırılması gerektiğini düşündürmektedir. Aynı zamanda böylesi bir amaçla ilerlerken bireylerin öğrendikleri konularla alakalı kaliteli ürünler üretmeyi dikkate almalarını sağlamanın etkili olacağı ön görülmektedir. Tüm bunlar çağın gereklerine uygun, ürün üretmeyi temele alan ve yaşanan değişime ayak uydurabilecek öğretim modelinin ehemmiyetini ortaya koymaktadır çünkü öğrencilerin dünyada meydana gelen olayları kavramaları, bu olaylardan anlamlar çıkarabilmeleri, özgün olmaları, yenilikçi fikirler ve ürünler üretme becerilerini kazanmaları gerekmektedir (Kenan, 2005). Açıklanan tüm bu durumlar Ürün Temelli Öğrenme Modeli'nin (ÜTÖM) incelenmesini oldukça önemli kılmaktadır.

ÜTÖM müfredatın salt bilgi aktarımından alınıp bireylerin gerçek ürün veya hizmet üretmeyi amaçlayarak girişimci faaliyetlere katılımını destekleyen bir yönteme doğru dönüştürülmesidir (Zhao, Tavangar, McCarren, Rshaid ve Tucker, 2016). ÜTÖM'de öğrenme sürecinin temelinde ürünün oluşturulması ve pazarlanması vardır (Zhao, 2012, s. 204). İlgili alanyazına bakıldığında bireylerin meslek yaşamlarına daha nitelikli ve donanımlı hazırlanmalarına olanak tanıdığı için mesleki eğitimde ve mühendislik fakültelerinde ürün üretmeyi temele alan eğitim öğretim faaliyetleri yapıldığı gözlemlenmektedir. Friadi, Ganefri, Ridwan ve Efendi (2020) öğrencilerin ürünler üreterek öğrenmelerinin gelecekteki iş hayatlarında daha donanımlı olmalarına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Buna ilave olarak Venkaterleswarlu (2017) çalışmasında, mühendislerin meslek yaşamlarında bilimsel bilgilerini ve mevcut teknolojiyi kullanarak toplumun sorunlarını çözmek için ürün, hizmet ve süreç geliştirdiklerini bu nedenle mühendislik eğitiminde ürün üretmeye dayalı bir öğretim sürecinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Bu noktadan hareketle sadece mesleki eğitim ve mühendislik eğitimi çerçevesinde değil her türlü eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencileri ürün veya hizmet üretmeye teşvik eden yöntem ve tekniklerin kullanılmasının öğrenilen konuda verimliliğe, bireylerin girişimcilik becerilerinin, finansal okuryazarlık ve sosyal katılım becerilerinin artmasına

olumlu katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bilhassa topluma etkin, donanımlı, çağın ihtiyaç duyduğu beceri ve yeterliklere sahip vatandaş yetiştirme gayesinde olup bireyin toplumsallaşması sürecine büyük katkısı olan sosyal bilgiler dersinde ürün veya hizmet üretmeye teşvik eden yöntem ve tekniğin kullanımının bireyler üzerindeki etkilerinin ortaya konmasının ihtiyacı hissedilmektedir.

Sosyal bilgiler, bireylerin çevresini bir bütün olarak anlamalarına yardımcı olan bir derstir. Bu nedenle sosyal bilgiler programı, çocukların öğrenmelerinin çok yönlü ve dengeli olması için çeşitli deneyimler sağlamalıdır (Pathak, 2012). En temelde etkin vatandaş yetiştirme gayesi olan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda bulunan ve konuyla ilgili olduğu düşünülen özel amaçlarda bireylerin; ekonominin temel kavramlarını anlamaları, uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları, katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunlara çözümler üretmeleri hedeflenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Ekonomik süreçlerin en temelinden bakıldığında bireyler, günümüzün bilgiye dayalı ekonomi dünyasında en önemli varlıklardır (Zhao, 2005, s. 59). Ekonomik kararlar, bireyler eliyle alındığı için ekonomik süreçlere aktif katılım gösterebilen finansal okuryazarlık düzeyleri gelişmiş olan bireyler, toplumlar için oldukça kıymetli hâle gelmektedir. PISA, finansal okuryazarlığı çağdaş toplumda gündelik yaşamın ve belirsiz geleceğin finansal talepleri ile başa çıkma yeteneğinin gelişimi ile ilgili bilgi ve beceriye dayandığını belirtmektedir (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2019).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan bir başka özel amaçta, bireylerin toplumsal sorunlara çözüm üretmeleri, hem ülkesindeki hem de dünyadaki sorunlara karşı duyarlı olmaları hedeflenmiştir (MEB, 2018). Öğrencilerin küçük yaşlarda güncel dünya sorunları ve problemleri ile karşılaşip bunlara çözüm önerileri getirmeleri, ortaya ürünler, hizmetler çıkarmaları ve ekonomik süreçleri bizzat gözlemleyip bu süreçlere katkıda bulunmaları üst düzey düşüme becerilerinin yanı sıra finansal okuryazarlık becerilerinin gelişmesi açısından da kıymetlidir. Sosyal bilgiler dersinin bireyi bahsi geçen beceri ve donanımlarla yaşama hazırlamadaki rolü çok yüksektir.

Bunlardan hareketle sosyal bilgiler dersinde bu dersin programının çağın gereklerine uygun hazırlanmasının önemine odaklanmanın yanı sıra öğrenme deneyimleri sunarken de içinde bulunduğumuz çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek, bireylerin çok yönlü olmasını sağlayacak yöntem ve teknikleri kullanmak gereklidir. Bu yöntem ve teknikler sayesinde bireyler içinde bulunduğu toplumu bir bütün olarak kavrayabilecek, kendisinin de bütüne ait bir parça olduğunu fark edebilecektir. Bunun yanı sıra bireylerin çağın gereklerine uygun bilgi, beceri ve değerlerle donanmış yeterliliklere sahip olmasına yardımcı olacaktır. Yetkinlik kavramı, bilgi ve beceri sahibi olmaktan öte beklentileri karşılayacak bilgi, beceri, tutum ve değerleri işe koşabilmeyi içerir (OECD, 2018). Sosyal bilgiler dersinde, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklerde bireylerin değişen toplum

ve iş hayatına donanımlı bir şekilde katılmaları beklenirken inisiyatif alma ve girişimcilikle ilgili yetkinliklerde bireylerin fikirlerini eyleme dönüştürmesi yaratıcı olmanın, risklere girebilmenin yanında planlama yapma ve bu planlamaları hayata geçirebilme yeteneklerini ortaya koymaları istenir. Aynı zamanda ileride iş hayatına atılacak olan bireylerin ihtiyaç duyabilecekleri bilgi ve beceriler içinde bu yetkinliğe sahip olması istenmektedir. Bireylerin çağın getirdiği atmosfer içerisinde bu yetkinlikler ışığında girişimcilik becerisine ve sosyal katılım becerisine sahip olması gerektiği görülmektedir. Ganefri, Mardin, Rahmi ve Yulastri (2018) de öğrencilerin deneyimlerinden öğrenmeleri için girişimci öğrenmenin geliştirilmesinin çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. MEB'in 2018 yılında uygulamaya koyduğu Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda ve hatta 2005 yılı öğretim programında da sosyal bilgiler dersinde kazandırılması hedeflenen girişimcilik becerisi ile bireyin çevresini tanıyabilmesi, yeni fikirler ortaya koyabilmesi ve ürünler tasarlayabilmesinin önemli olduğu detaylıca belirtilmiştir (MEB, 2005). Sosyal bilgiler dersinde öğrenme alanlarına bakıldığında da bilim, teknoloji ve toplum, üretim, dağıtım ve tüketim alanlarında bahsi geçen yetkinlik ve becerilerle bireylerin donatılması amaçlanmıştır.

Öğrencilerde girişimci ruhun eksikliğini eleştiren Zhao (2012) bireylerde girişimci ruhun olmamasının nedeninin geleneksel eğitimin bir sonucu olduğunu belirtmiştir. Eğitimin yaşama yakınlık ilkesi göz önüne alınarak yaşamdan uzak olmaması gerekmektedir. Sosyal bilgiler dersinin de bu noktayı göz önünde bulundurması gerektiği düşünülmektedir. Braguglia ve Jackson'a (2012) göre dünya, çözüm bekleyen sorunlarla doludur. Sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler yaklaşımına göre de toplumu ilgilendiren güncel konular ve sorunlar sosyal bilgiler dersine yansıtılmalı ve çözüm bekleyen sorunlar için çözüm yolları aranmalıdır. Bu noktada güncel sorunların çözüm yollarının yine güncel yöntem, teknik ve modellerle ele alınmasının ne tür bir etki yaratacağı üzerinde pek tabii durulmalıdır. Yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler ise problem çözme, karar alma gibi topluma katılım becerilerine katkı sağlar. Sosyal bilgiler öğretiminde bu yaklaşımlar sayesinde bilgi, beceri, değer, etkin öğrenme ve sosyal katılım gibi belli özellikler gelişir (Kaymakçı ve Ata, 2012). Bu doğrultuda bakıldığında sosyal bilgiler dersinden öğrencilerin sosyal katılım becerilerini geliştirmeleri beklenir. Sosyal katılım, bireylerin yaşadıkları toplumun biçimlenmesinde önemli rol oynayan sosyal faaliyetlere katılıp katılmadıkları ile ilgili bir kavramdır (OECD, 2020, s. 190). Detaylı odaklanıldığında sosyal katılım becerisini geliştirmede topluma hizmet uygulamalarına önemli bir görev düşmektedir. Topluma hizmet uygulamaları, toplumun ihtiyaçlarını eğitimle bütünleştirerek ihtiyaçların giderilmesine destek olan bir öğretim yöntemidir (Uğurlu ve Kıral, 2013). Önceki yıllara baktığımızda 2005'te yayımlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda da öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olması, çevreyle etkileşim içerisinde olmasının, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi yorumlayan

ve kullanan, sosyal katılım becerileri gelişmiş, etkin, üretken bireylerin yetişmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır (MEB, 2005).

Buradan bireylerin toplumsal hayata katılıp hizmetler üretmesi, sorunların çözümüne katkıda bulunmasının çok önemli olduğu hissedilmektedir. Topluma hizmet, öğrencilerin toplumsal yani sosyal katılımını gerektirir. Topluma hizmete yönelik geliştirilen projelerde, toplumdaki gereksinimler belirlenir ve bu gereksinimleri karşılamak için mevcut sorunlara çözümler üretilir. Sosyal katılım becerileri, topluma hizmet uygulamaları ile doğrudan ilişkilidir. Öğrencilerin topluma hizmet uygulamalarında bulunmaları toplumu ve problemleri doğrudan gözlemlemelerini ve daha iyi anlamalarını sağlar (Gökçe, 2015, s. 598). ÜTÖM, temelde bireylere girişimcilik becerisi kazandırarak sorunlar içerisinde fırsatları bulup, çözümü üretilip mevcut hedef kitlenin hizmetine sunmalarını öğretir. Topluma hizmet uygulamalarında da bireyler toplumdaki problemleri fark eder, bu problemlere çözüm yolları arar, somut ürün veya hizmetler üretir ve hedef kitleye bu ürün veya hizmeti ulaştırma amacı güder. Bu noktadan baktığımızda bireylerin küçük yaşta toplumsal hayata katılmalarını sağlayacak toplumu etkileyip toplumdan da etkilenip yaşama hazırlanmasına olanak sunacak ÜTÖM, alternatif ve hatta daha kapsamlı topluma hizmet uygulaması olarak görülebilir. Hem topluma hizmet uygulamaları ile hem de ÜTÖM ile mevcut problemler için çözüm üretilir ve çözümler ortaya konulur. Topluma hizmet uygulamaları; huzurevi ziyaretleri, sivil toplum kuruluşları ile iş birliği gibi daha sınırlı alanda bireylerin topluma katılmasına katkı sunarken ÜTÖM ile çok daha geniş perspektifte toplumsal sorunlara çözümler üretilip ortaya sorunu çözecek ürün veya hizmet konulabilir. Hatta bu ürün ve hizmetler gerçek pazar içerisinde hedef kitleye ulaşan, durumlara göre ekonomik kazanç da elde edilebilen durumda olabilir.

Tüm bunlardan hareketle sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin ekonomi ile ilişki içerisinde olması, toplumdaki ihtiyaçları ve sorunları görebilmesi, girişimcilik becerilerini kullanabilmesi, üst düzey düşünme becerilerini kullanarak problemleri çözebilmesi, çağın gerektirdiği yöntem ve tekniklerle eğitim alabilmesi, ürün üretmenin yanı sıra sosyal katılım becerilerini kullanarak topluma hizmet üretmesi önemlidir. Sosyal bilgiler dersinin bireyleri bu yönde yaşama hazırlaması için ihtiyacı karşılayacak öğretim modelinin ÜTÖM olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle ÜTÖM'ün sosyal bilgiler dersinde kullanımının araştırılmasının ve etkilerine bakılmasının kayda değer olduğu hissedilmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersinin ürün temelli öğrenme modeliyle işlenmesinin başarıya etkisinin ne olduğunu ve ürün temelli öğrenme sürecine dair öğrenci görüşlerinin neler olduğunu ortaya koymaktır.

Nicel Araştırma Soruları:

1. Deney grubu öğrencilerinin akademik başarı testi puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. Kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı testi puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Nitel Araştırma Soruları:

1. Öğrencilerde derslerin düz anlatım yöntemi ve ÜTÖM ile işlenmesine ilişkin görüş farklılıkları var mıdır?
2. Öğrencilerin ürün temelli öğrenme sürecinde derse katılımlarıyla alakalı görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilere göre ÜTÖM'ün avantajları ve dezavantajları nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Nicel ve nitel yöntemin bir arada kullanılmasının çalışmaya derinlik katacağı ve problemin daha iyi bir şekilde ortaya konmasına zemin hazırlayacağı düşünüldüğü için araştırmanın deseninde, karma yöntem uygulanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre "Karma yöntem araştırması, araştırma problemini kapsamlı ve çok boyutlu incelemek amacıyla, pragmatist felsefenin ilkeleri doğrultusunda nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanarak gerçekleştirilen araştırmadır." (s. 327). Creswell (2017), nicel ve nitel yöntemin bir arada kullanılmasının elimize oldukça güçlü bir veri topluluğu geçireceğini belirtmiştir (s. 710).

Karma yöntem ile yürütülen bu çalışma müdahale deseni ile desenlenmiştir. Müdahale deseninin amacı, bir deney veya müdahale programında araştırmaya nitel verileri ilave ederek araştırma problemini çalışmaktır (Creswell, 2019, s. 43).

Etik Bildirim

Araştırma için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 25.12.2020 tarihli ve E-77082166-302.08.01-52109 sayılı yazı ile etik izin alınmıştır.

Nicel Kısım

Çalışma Grubu

Çalışma grubunda, kolay ulaşılabilir durum örnekleme seçilmiştir. Bu örnekleme yöntemi, araştırmacıya erişim kolaylığı sağlayacağı bir durumu seçme olanağı tanıdığı için çalışmaya hız katar (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 123). Araştırmanın gerçekleştirileceği okulunun belirlenmesinde araştırmacıardan birinin o okulda görev yapması etkili olmuştur. Buna istinaden çalışma grubunu Ankara'da özel bir okulun 2020-2021 yılında öğrenim gören 5-A ve 5-B şubeleri oluşturmaktadır. Çalışmanın gerçekleştirildiği bu okulda üçüncü bir 5. sınıf şubesi bulunmadığı için 5-A şubesi deney

grubu 5-B şubesi ise kontrol grubu olarak seçilmiştir. Deney grubu olan 5-A şubesinin sınıf mevcudu 19 kişi olmasına rağmen Covid-19 sebebiyle dersler çevrim içi yapılmak zorunda kalmış, bu nedenle süreç içerisinde derslere katılımlarda düşüşler gözlemlenmiştir. 5-A şubesinden ön teste 16 kişi, son teste ise 11 kişi katılmıştır. Kontrol grubu olan 5-B şubesi ise 18 kişiden oluşmakta olup aynı nedenle ön teste 15 kişi, son teste ise 13 kişi katılmıştır. Hem ön teste hem de son teste katılanlar çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Bu nedenle deney grubundan 11, kontrol grubundan 13 öğrenci ile çalışma grubunun katılımcı sayısı 24 olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın nicel kısmında veri toplama aracı olarak araştırmacıların geliştirdiği akademik başarı testi kullanılmıştır.

Akademik Başarı Testi: 5. sınıf öğrencilerinin “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” ve “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanlarına dair akademik başarılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Başarı testi geliştirilirken MEB’in (2018) Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’ndaki kazanımları esas alınmıştır. Klasik Bloom Taksonomisi’ne göre belirtke tablosu oluşturulmuştur. Toplamda 30 soruluk havuz oluşturulmuş, üç sosyal bilgiler alanı, bir ölçme değerlendirme uzmanından, bir sosyal bilgiler öğretmeninden uzman görüşleri alınmış ve bunun ışığında gerekli düzenlemeler yapıp soru sayısı 24’e düşürülmüştür. Hazırlanan 24 maddelik başarı testinin pilot uygulaması 2019-2020 eğitim öğretim yılının I. döneminde özel okul ve devlet okulundan katılım gerçekleştiren toplamda 120 öğrenciye uygulanmıştır. Başarı testi konuyu daha önce işlemiş ve konulara dair önceden bilgi sahibi olması nedeniyle bir üst sınıfta öğrenim gören ilköğretim 6. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Cevaplar Test Analysis Program (TAP) programında analiz edilmiştir. Ayırt ediciliği 0,30’dan yukarı olan maddeler doğrudan teste dâhil edilmiş, madde ayırt ediciliği 0,20-0,29 arasındaki maddeler ise gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra teste dâhil edilmiştir. İki maddenin ayırt edicilik indeksi 0,19 altında olmasına karşın kazanımların dengeli dağılımı göz önünde bulundurulduğu için testten çıkarılmamıştır. Tüm bu düzenlemeler sonrasında yapılan analiz sonuçlarına göre KR20 değeri 0,73 olarak bulunmuştur. Başol’a (2019) göre güvenilirliğin en az 0,70 olması, testin kararlı ölçüm yaptığını gösterir (s. 145). Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel’e (2021) göre de testin güvenilirliğinin 0,70-0,99 olması değişkenler arasında yüksek ilişkinin olduğunu ifade eder. Bu bilgiler rehberliğinde geliştirilen başarı testinin yeterli güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırma öncelikle yüz yüze eğitime uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Sürecin uygulanması devam ederken Korona virüs (Covid-19) hastalığı baş gösterdiği için tüm ders planları çevrim içi ortama göre yeniden tasarlanmıştır. Araştırmanın deneysel süreci 11 hafta sürmüştür. Son testin uygulanması ve ÜTÖM’a dair öğrenci görüşmelerinin yapılması bir haftada gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde, pandemi sebebiyle uygulamalar çevrim içi ortamda (ZOOM Programı) yürütülmüştür. Uygulama süreci boyunca takip edilen aşamalar şunlardır;

İhtiyaçları Belirlemek: Öncelikle araştırmacı öğrencilere çevrelerinde hoşlarına gitmeyen, beğenmedikleri veya geliştirmek istedikleri şeylerin neler olduğu sorusunu sormuş ve öğrencilerin bu konuya dair düşünmelerini sağlamıştır. Her öğrencinin beğenmedikleri, hoşlarına gitmeyen, değiştirmek istedikleri veya tam tersi olarak topluma katmak istedikleri şeyleri teker teker listelemesi istenmiştir. Listeler tamamlandıktan sonra yazılan şeylerin hayata geçirilmesi konusunda hem süreci yürüten araştırmacıyı hem de akranlarını ikna etmeleri istenmiştir.

Bir Fikirle Ortaya Çıkmak: Öğrenciler pandemi sürecinde her şey uzaktan eğitime dönünce diğer öğrencilerin internet üzerinde çok fazla içeriğe ihtiyaç duyacaklarını ön görmüşlerdir. Bu ihtiyacı bizzat sosyal bilgiler dersini alan ve öğrencilerin nelere ihtiyaç duyabileceğini ön görebilecekler olarak kendilerini görüp talebi karşılamak için zengin ve özgün içerikler üretmek adına blog oluşturmaya karar vermişlerdir. Öğrenciler fikri uygulamaya koymadan önce sürecin işleyişini ve takibini yapan araştırmacıyı ikna ederek sürecin diğer kısmına geçmişlerdir.

Güçlü Yönleri ve Kaynakları Değerlendirme: Bu aşamada öğrenciler üzerinde çalıştıkları fikirle alakalı güçlü ve zayıf yönlerinin neler olduğunu belirlemişlerdir. İyi oldukları ve blogda üretilcek içeriklere katkı sunacakları alanlar ortaya çıkarılmıştır. Belirlenen fikrin gelişmesi için bazı öğrenciler yapacakları görevleri belirlemiştir. Kimin blogda görseller çezeceği, kimin akademik içerik üreteceği, kimin akademik oyunlar oluşturacağı belirtilmiştir.

Birilerini İkna Etmek: Öğrenciler bu aşamalar sonrasında çevrelerindeki insanlarla, arkadaşları, ailesi ve diğer öğretmenlerle görüşüp böyle bir fikrin ortaya koyulması durumunda ilgilerini çekip çekmeyeceğine dair görüşler almış ve ürettikleri ürünün işlevselliği hakkında çevrelerini ikna etmeye çalışmışlardır.

Ürün veya Hizmet Yapma: Bu kısımda öğrenciler blogu kurmaya başlamıştır. Kurulan blogun adı "sosyalincocuklari.blogspot.com" olarak belirlenmiştir. İçerikler üretilip bloğa yüklenmiştir. Pandemi döneminde olduğu için WhatsApp üzerinden ve ZOOM programı üzerinden görüşmeler sağlanarak içerikler üretilmiştir. Öğrenciler içerikleri üretirken ve yayımlarken uzman görüşlerini almışlardır. İçeriklerin üretimi ile eş zamanlı olarak araştırmacı da ÜTÖM ile dersleri işlemeye başlamış hazırlanan altı ders planı uygulanmıştır.

Ürünü Pazarlama: Öğrenciler "Sosyalin Çocukları" blogunu kurduktan sonra belirlenen hedef kitleye ulaşması için blogun "Instagram" ve "Twitter (X)" sosyal medya hesaplarını açmışlardır. Blogda yayınlanan içerikler, daha çok kişiye ulaşması için blogun sosyal medya hesaplarında da paylaşılmıştır. Paylaşılan içerikler, öğrencilerin etkileşimde bulunduğu ailesi ve çevrelerindeki diğer kişilerin sosyal medya hesaplarında paylaşılıp daha fazla hedef kitleye ulaşılmaya çalışılmıştır.

Blogun tanınırlığını ve etkileşimini arttırmak için takipçisi çok fazla olan Instagram kullanıcılarının hesabından blog tanıtılmıştır. Öğrenciler Youtube'da abone sayısı fazla olan diğer şubeden arkadaşlarına blogun tanıtılmasını rica etmiş ve blog Youtube'da da tanıtılmış, etkileşim sayısı bu mecradan da arttırılmaya çalışılmıştır.

Sonrasında Ürün Yönetimi ve Bakımı: Öğrenciler "Sosyalın Çocukları" blogunu 15 Şubat 2021 tarihi itibarıyla kurmaya başlamış ve 1 Temmuz 2021 tarihine kadar da düzenli bir şekilde ürünü geliştirmiş ve sürekli yeni içerikler üretmiştir. Blogu ziyaret eden kişilerin geri bildirimleri doğrultusunda gerekli iyileştirmeler yapılmıştır.

Uygulamalar sonrasındaki analizlerde ise SPSS programı kullanılmıştır. Nicel analizlerde kullanılacak testlerin belirlenmesinde, normallik testi sonuçlarına bakılmış olup bu sonuçlar neticesinde analizlerde normal dağılım gösteren durumlarda İlişkili Örneklem t Testi, normal dağılım göstermeyen durumlarda ise Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Nitel Kısım

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu araştırmanın birinci aşamasına katılan bireyler oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örneklem içerisinde yer alan kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın nitel bölümünde veriler, ÜTÖM'e yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Görüşme soruları dört soru olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular için iki alan uzmanının uzman görüşlerinden istifade edilmiştir. Alınan görüşler dikkate alınarak gerekli eklemeler ve düzenlemeler yapılmıştır. Sorular şu şekildedir:

1. Ürün temelli öğrenme modelini beğendiniz mi? Neden?
2. Derslerin Ürün temelli öğrenme modeliyle işlenmesinin mi yoksa düz anlatım yöntemi ile işlenmesinin mi daha verimli olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?
3. Ürün temelli öğrenme modeliyle mi düz anlatım yöntemiyle mi derste daha etkin olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?
4. Ürün temelli öğrenme modelinin avantajları ve dezavantajları nelerdir? Neden?

Verilerin Toplanması ve Analizi

Deney grubu ile yarı yapılandırılmış görüşme formuna dair ZOOM programı üzerinden yaklaşık beş saat süren görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nitel kolundaki verilerin analiz edilmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, ortaya çıkan verileri

açıklayacak ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde veriler daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel analizle fark edilemeyen kavram ve temalar bu analizle fark edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 242). İçerik analizinde, veriler değiştirilmeden doğrudan alıntılar şeklinde aktarılmış ve temalar altında toplanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik, ölçeğin ölçmek istenilen özelliği diğer özelliklerle karıştırmadan ne kadar doğru ölçtüğüdür (Büyüköztürk vd., 2021, s. 121). Güvenirlik, ölçmede hata yok ise veya hata oranı az ise art arda yapılan ölçüm sonuçları aynı ya da benzer olacaktır (Can, 2022, s. 393). Bu noktadan hareketle güvenirlik, bir araçtan elde edilen puanların kararlı ve tutarlı olmasıdır (Creswell, 2017, s. 211).

Nicel Araştırma

Nicel araştırmanın güvenirliliğine dair bilgiler, nicel kısma ait veri toplama araçları başlığı altında sunulmuştur. Bu kısımda geçerlik üzerinde durulmuştur. Geçerlik iç ve dış geçerlik olarak ele alındığında iç geçerlik, sonucun bilinen nedenlerle açıklanabilmesidir (Karasar, 2012, s. 105). Dış geçerlik, evrene genellenabilirlik derecesi olarak belirtilmektedir (Büyüköztürk vd., 2021, s. 180). Bir deneysel araştırmada iç geçerliliğin yükseltilmesi için dikkat edilmesi gereken konular; araştırmaya katılan deneklerin seçimi, deneklerin olgunlaşması, veri toplama araçları, deneklerin ayrılması, beklenti etkisi, ön test etkisi, istatistiksel regresyon ve etkileşme etkisidir (Can, 2022, s. 20-25). Bu araştırmada denekler seçilirken benzer özelliklere ve geçmişe sahip kişilerden oluşan gruplar eşleştirilmiştir. Araştırmanın uygulama süreci 11 hafta sürmüş olup bu zaman dilimi bireylerde beklenen düzeyde büyük bir olgunlaşma belirtisi göstermemiştir. Bu sebeple deneklerin olgunlaşması faktörünün bu çalışmayı etkilemediği söylenebilmektedir. Araştırmada ön test ve son test ölçme araçları aynı olduğu için ve testler sadece araştırmacı tarafından uygulandığından testlerin farklı olması ya da testlerin farklı kişiler tarafından bireylere verilmesi vb. durumlarda ortaya çıkabilecek olan veri toplama aracında araç etkisinin önüne geçilmiştir.

Deneklerin ayrılma durumu bu araştırmada gerçekleşmiştir. Deney grubu 16, kontrol grubundan 15 öğrenci ile uygulamaya başlanmıştır. Araştırma Covid-19 döneminde, çevrim içi ortamda yürütüldüğü için öğrencilerin derse katılımları kendi inisiyatifinde olmuş ve devamsızlıklar gözlemlenmiştir. Yine aynı nedenle son testlerin uygulandığı gün derse katılım gösteren öğrencilerin az olması deneklerin katılım oranının düşmesine sebebiyet vermiştir. Bunlara ek olarak katılımcılara gerektiği kadar bilgi verilmiş, araştırmanın koşulları ve araştırmanın diğer ayrıntıları hakkında bilgi verilmemiştir.

Etkileşme etkisini önlemek için araştırmada hem deney hem de kontrol grubunun deney süresinde mümkün olduğunca etkileşimde bulunmamaları sağlanmıştır. Süreç boyunca grupların

birbirleri ile iletişim kurup kurmadıklarının detaylı takibi yapılmamakla birlikte kontrol grubu öğrencilerine deney grubu öğrencilerinin uygulanan uygulamaya dair bilgi vermemeleri sağlanmıştır.

Bir deneysel araştırmada dış geçerliliğin yükseltilmesi için Can (2022), dikkat edilmesi gereken konulardan birinin örneklem etkisi olduğunu belirtir (s. 183). Örneklem etkisini Büyüköztürk vd. (2021), sınırlı bir alandan seçilen bireylerin başka yerlerdeki bireyleri yansıtmayacağını, burada sonucun yalnızca araştırmaya katılanlar için geçerli olabileceğini, dış geçerliği arttırmak için araştırmanın daha fazla denekle yapılması gerektiğini belirtir (s. 183). Bu araştırmada, amaçlı örneklemelerden kolay ulaşılabilir durum örnekleme seçilmiştir. Bu sebeple sonuçlar yorumlanırken çok fazla genelleme yapılamamıştır.

Nitel Araştırma

Nitel araştırmada iç geçerliği arttırmak için uzun süreli etkileşim, derin veri toplama, çeşitleme, uzman incelemesi, katılımcı teyidi faktörlerine dış geçerliği arttırmak için ayrıntılı betimleme ve amaçlı örnekleme dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada iç geçerliği arttırmak için araştırmacı katılımcılarla uzun geçen süreç boyunca bir arada bulunmuştur. Araştırma süresinde araştırmacı gerçekleştirilen sürecin tamamını uzmana anlatmış, topladığı verileri, ulaştığı sonuçları göstererek uzman görüşünden faydalanılmış, geri bildirimlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın katılımcı teyidi derinlemesine gerçekleştirilemese de görüşmeler sonunda veriler öğrencilerle paylaşılmış, teyit edilmesi sağlanmıştır. Dış geçerliği sağlamak için veriler ayrıntılı bir şekilde betimlenmiş, öğrenci ifadeleri doğrudan alıntılar hâlinde sunulmuştur. Örneklem, amaçlı örneklemelerden kolay ulaşılabilir durum örnekleme olarak saptanmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini sağlamak amacıyla elde edilen veriler farklı araştırmacılar tarafından analiz edilerek bulguların ve analizlerin birbiriyle tutarlı olması sağlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde cevabı aranan alt problemlerin analizlerine yer verilmiştir. İki aşamalı analizin bulunduğu bu araştırmada ilk olarak üç alt problemi kapsayan nicel analizler gerçekleştirilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın diğer üç alt probleminde ise öğrenci görüşmelerinin nitel analizleri gerçekleştirilmiş ve yorumlanmıştır.

Nicel Verilerin Analizleri ve Yorumları

Araştırmanın birinci alt probleminde, deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ve son testinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunup bulunmadığına bakılmıştır. Bu noktada, öncelikle deney grubunun akademik başarı ön test ve son test sonuçlarının farkı alınıp verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Deney Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Puan Farkına Göre Normallik Testi Sonuçları

Ön Test-Son Test Puan Fark	Kolmogorov Smirnov			Shapiro- Wilk		
	Statistic	sd	p	Statistic	sd	p
	.260	11	.036	.878	11	.098

Tablo 1’de deney grubu öğrencilerinin ön testten ve son testten aldıkları puanlar arasındaki farkın normal dağılım sonuçları görülmektedir. Öğrencilerin toplam mevcudunun 30’un altında olması sebebiyle Shapiro-Wilk testi sonuçları dikkate alınmıştır. Bu testin sonucuna göre p değeri .05’ten büyük olduğu için farkın normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Normal dağılım gösteren veri seti, parametrik testlerden olan İlişkili (Bağımlı) Örneklem t Testi ile analiz edilmiş olup sonucu Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Deney Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Erişilerinin Belirlenmesine Yönelik İlişkili Örneklem t Testi Sonuçları

Puan	N	$\bar{x}$	S	$\bar{x}_{Fark}$	sd	t	p	Etki (d)
Ön Test	11	70,4545	15,50					
Son Test	11	78,1818	20,88	-7,73	10	-1,376	.199	-1,3761

p<.05

Tablo 2’ye göre deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön testinden ve son testinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki farkına yani erişilerine ilişkin sonuçlar ele alındığında deney grubu öğrencilerinin ön testten aldıkları puan ortalaması ($\bar{x}_{Öntest}=70,4545$), son testten aldıkları puan ortalaması ($\bar{x}_{Sontest}=78,1818$) olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, deney grubu öğrencilerin akademik başarı ön test ile son test puanlarının ortalamaları arasındaki istatistiksel farkın son test lehine ($\bar{x}_{Fark}=-7,73$) olduğunu göstermektedir. Bu farkın anlamlılığının belirlenmesi için yapılan İlişkili Örneklem t Testi analiz sonuçlarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t(10)=-1,376$; $p>.05$). Bu sonuçlar neticesinde ÜTÖM’ün deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ve son test sonucu erişim puanlarının artmasında etkili olmadığı belirtilebilir. Analiz sonucunda hesaplanan etki büyüklüğünün ($d=-1,3761$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Green ve Salkind etki büyüklüğünün değerini; 1’in üzerinde ise çok büyük, 0,8 büyük, 0,5 orta, 0,2 de az etki olarak ifade etmektedir (aktaran Can, 2022, s. 114). Bu sonuç itibarıyla, istatistiksel olarak anlamlı farkın olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde, kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ve son testten aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığına bakılmıştır. İlk olarak kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanlarının farkı alınmış olup normallik testi uygulanmıştır. Normallik testi sonuçları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Puan Farkına Göre Normallik Testi Sonuçları

Ön Test-Son Test Puan Fark	Kolmogorov Smirnov			Shapiro- Wilk		
	Statistic	sd	p	Statistic	sd	p
	.173	13	.200*	.961	13	.774

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı ön test ve son test puanlarının farkı alınarak yapılan normallik testi Shapiro-Wilk sonuçlarına bakıldığında .05'ten büyük olduğu ve verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Normal dağılım gösteren veriler, parametrik testlerden İlişkili (Bağımlı) Örneklem t Testi ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Erişilerinin Belirlenmesine Yönelik İlişkili Örneklem t Testi Sonuçları

Puan	N	$\bar{x}$	S	$\bar{x}_{Fark}$	sd	t	p	Etki (d)
Ön Test	13	61,5385	17,4862					
Son Test	13	73,4615	12,6465	-11,92	12	-2,392	.034	-0,6633

p<.05

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı ön test puanlarının ortalaması ($\bar{x}_{Öntest}=61,5385$), son test puanlarının ortalaması ($\bar{x}_{Sontest}=73,4615$) olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin akademik başarı ön test ve son test puanlarının ortalamaları arasında erişilerinin ($\bar{x}_{Fark}=-11,9230$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında erişi puanlarının istatistikî olarak anlamlı farklılığına ilişkin yapılan İlişkili Örneklem t Testi sonuçları .05 düzeyinde son test lehine anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymaktadır (t(12)=-2,392; p<.05). Analiz sonucuna göre anlamlı farkın etki büyüklüğü (d=-0,6633) olarak bulunmuştur. Bu noktada geleneksel öğretimin kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı ön test ve son test arasındaki erişi puanları arasında anlamlı farklılık vardır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanlarının ortalamaları arasında istatistikî olarak anlamlı farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Analizlerin ilk basamağında deney grubu öğrencilerinin son test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin son test puanlarının normal dağılım gösterme durumları incelenmiştir. Bu analizin sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarının Normallik Testi Sonuçları

Şube	Puan	Kolmogorov Smirnov			Shapiro- Wilk		
		Statistic	sd	p	Statistic	sd	p
Deney Grubu		.264	11	.031	.846	11	.038
Kontrol Grubu		.236	13	.046	.849	13	.028

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanlarına göre yapılan normallik testi Shapiro-Wilk sonuçları incelendiğinde .05'ten küçük olduğu görülmektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik testlerden Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Bu analizin sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Deney Grubu ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanları Arasındaki Farklılığın Belirlenmesine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Deney Grubu	11	14,68	161	47,50	.160
Kontrol Grubu	13	10,65	138		

Her iki gruptaki öğrencilerin ortalamaları arasında istatistikî olarak anlamlı farklılığın belirlenmesine ilişkin yapılan Mann-Whitney U Testi p değerinin sonucu .05'ten büyük olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, ÜTÖM'ün uygulandığı deney grubu öğrencilerinin son test puan ortalamalarının müdahalenin yapılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin son test puan ortalamalarından yüksek olduğunu ancak istatistikî olarak anlamlı ölçüde farklılaşmadığını ortaya koymaktadır.

Nitel Verilerin Analizleri ve Yorumları

Araştırma bulgularının yer aldığı bu aşamada, yapılan nitel analizlere ve bu analizlere ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 7. Verilerin Analizi Sonucu Ortaya Çıkan Tema ve Alt Temalar

<i>Temalar</i>	<i>Alt Temalar</i>
1. ÜTÖM	Etkililik Açısından ÜTÖM
	Anlamaya Katkı Açısından ÜTÖM
2. Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesi	Dersleri ÜTÖM ile İşlenmesinin Verimliliğe Katkısı
	Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesinin Etkin Katılıma Katkısı
3. ÜTÖM Kullanımı	ÜTÖM Kullanımının Avantajları
	ÜTÖM Kullanımının Dezavantajları

Tablo 7'de görüldüğü gibi elde edilen verilere göre ana tema ve alt temalar oluşturulurken araştırmacı ayrı ayrı tüm dökümleri okumuş ve yine birbirinden bağımsız olarak alt temaları belirlemiştir. Veriler, üç ana tema altında toplanmıştır. "ÜTÖM" ana temasının altında "Etkililik Açısından ÜTÖM" ve "Anlamaya Katkı Açısından ÜTÖM" adlı iki alt tema oluşturulmuştur. "Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesi" ana teması altında ise "Dersleri ÜTÖM ile İşlenmesinin Verimliliğe Etkisi" ve "Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesinin Etkin Katılıma Katkısı" adlı iki alt tema oluşturulmuştur. "ÜTÖM Kullanımı" ana teması altında "ÜTÖM Kullanımının Avantajları" ve "ÜTÖM Kullanımının Dezavantajları" şeklinde alt temalar belirlenmiştir.

Bu kısımda, sosyal bilgiler dersinin Ürün Temelli Öğrenme Modeli'yle işlenmesine ilişkin öğrenci görüşleri birebir görüşmelerde elde edilen verilerle ortaya koyulmuştur.

Tablo 8. Ana Tema 1: ÜTÖM

<i>Alt Temalar</i>	<i>Kodlar</i>
5.1. Etkililik Açısından ÜTÖM	Etkinlik Yapma (Ö.2, Ö.3, Ö.6, Ö.7, Ö.8, Ö.10, Ö.11, Ö.12, Ö.15) Eğlenceli Olma (Ö.1, Ö.4, Ö.7, Ö.8, Ö.10, Ö.11, Ö.12, Ö.13) İnsanlara Katkıda Bulunma (Ö.2, Ö.5, Ö.8, Ö.13, Ö.14) Ürün Yapma (Ö.3, Ö.11, Ö.13) Blog Oluşturma (Ö.9, Ö.10)
5.2. Anlamaya Katkı Açısından ÜTÖM	Akılda Kalıcı Olma (Ö.7, Ö.13) Daha İyi Anlama (Ö.4, Ö.13)

Öğrencilerin ÜTÖM'ü beğenip beğenmediğine ilişkin görüşleri sorulduğunda görüşme yapılan her öğrenci ÜTÖM'ü beğendiğini belirtmiştir. "ÜTÖM" ana teması "Etkililik Açısından ÜTÖM" ve "Anlamaya Katkı Açısından ÜTÖM" alt temalarında incelenmiştir. Bu alt temalar sosyal bilgiler dersinin ÜTÖM ile işlenmesinin neden beğenildiğini belirtmektedir.

"Etkililik Açısından ÜTÖM" ve "Anlamaya Katkı Açısından ÜTÖM" alt temalarına ait görüşler şu şekildedir:

Ö.5: "Öğretmenim biz bir yandan bir şeyler öğrenirken başkaları da öğrendiklerimizi öğrendiği için beğendim."

Ö.7: "Öğretmenim çünkü şöyle eee nasıl desem dersler böyle daha aktif geçiyor daha eğlenceli geçince derse daha çok katılmak istiyorum. Derse daha çok katılmak isteyince birazcık daha çok sosyal bilgiler çalışmak istiyorum. Bilgiler daha fazla aklımda kalıyor."

Ö.8: "Öğretmenim böyle birilerini bilgilendirmemiz eğlenerek yapmamız etkinlikler yapmamız hoşuma gittiği için beğendim."

Ö.9: "En çok beğendiğim nokta bir blog oluşturmamız oldu. Buna benimde katkılarım olduğu için mutluyum."

Ö.13: "Eğlenceli, kendimiz bir şeyler yapıyoruz bunları çok sevdim."

Tablo 9. Ana Tema 2: Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesi

<i>Alt Temalar</i>	<i>Kodlar</i>
6.1. Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesinin Verimliliğe Katkısı	Eğlenceli Olma (Ö.3, Ö.4, Ö.6, Ö.8, Ö.9, Ö.10, Ö.12, Ö.13) Blogda Tekrar İmkânı (Ö.6, Ö.8, Ö.10, Ö.12) İlgi Duyma (Ö.1, Ö.8, Ö.9, Ö.12) Öğrenerek Katkıda Bulunma (Ö.5, Ö.9, Ö.12) Bilgilerin Kalıcı Olması (Ö.3, Ö.7, Ö.8) Odaklanma (Ö.6, Ö.9, Ö.10) Etkinlik Yapma (Ö.4, Ö.14) İş Birliğini Arttırma (Ö.5, Ö.11) Öğretmen-Öğrenci Bağını Güçlendirme (Ö.7, Ö.11) Geleceğe Katkı (Ö.7, Ö.11) Yeteneği Arttırma (Ö.7, Ö.9) Yaparak Öğrenme (Ö.9, Ö.5) Daha İyi Öğrenme (Ö.1, Ö.2, Ö.7)
6.2. Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesinin Etkin Katılıma Katkısı	Sorumluluk Alma (Ö.9, Ö.10, Ö.11, Ö.12) Üretken (Ö.2, Ö.4, Ö.5, Ö.6) Eğlenceli (Ö.1, Ö.5, Ö.6, Ö.7) Bloga İçerik Üretme (Ö.5, Ö.9, Ö.10) Etkinlik Yapma (Ö.8, Ö.14) Sosyalleşme (Ö.9, Ö.11)

Derslerin ÜTÖM ile işlenmesinin mi yoksa düz anlatım yöntemiyle işlenmesinin mi verimli olduğunu düşünüyorsunuz? Neden? sorusuna karşılık olarak görüşmeye katılan her öğrenci ÜTÖM'ün daha verimli olduğunu belirtmiştir. ÜTÖM ile mi düz anlatım yöntemiyle mi derste etkin olduğunuzu düşünüyorsunuz? Neden? sorusuna karşılık da tüm öğrenciler ÜTÖM ile daha etkin olduklarını belirtmişlerdir. Bu soruların nedenine dair görüşler, "Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesi" ana teması ile "Derslerin ÜTÖM İle İşlenmesinin Verimliliğe Etkisi" ve "Derslerin ÜTÖM İle İşlenmesinin Etkin Katılıma Etkisi" alt temalarıyla belirtilmiştir.

Öğrencilerin derslerin ÜTÖM ile işlenmesinin verimliliğe etkisi alt temasına ilişkin görüşleri şu şekildedir:

Ö.3: "Dersler böyle daha eğlenceli oluyor. Öğrenciyi konunun içine çekiyor."

Ö.5: "Yani hocam sınıf blogla ilgileniyor ya hep nasıl anlatılır ki o iş birliğimiz artıyor."

Ö.7: "Yaa öğretmenim çünkü şöyle yani bilmiyorum öğretmen ile öğrenci arasında daha iyi bir iletişim oluyor. Ve nasıl desem derse bütün öğrenciler aktif bir şekilde katılabiliyor diğer yandan. Mesela normalde iki üç öğrenci arkada oyun oynar ama ürün temelli işleyince öyle bir şey olmuyor herkes derse katılmak istiyor."

Ö.10: "Şimdi hocam siz anlatıyorsunuz o konuyla alakalı etkinlik yapıyoruz o konuyla ilgili etkinlik yaparken daha çok pekiştirmiş oluyoruz o şekilde blogla da hem ders tekrarı yapmış oluyoruz hem de eğleniyoruz. Mesela hocam biz unuttuk diyelim blogda her şey olduğu için blogu açıp bakabiliriz."

Ö.11: "Öğretmenim böyle şeyler takım birliğini arttırıyor. Hep birlikte çalışıyoruz. Takım ruhunu arttırıyor. Mesela X bilgileri bloga yazıyor, Y resimleri çiziyor, bende yazıları yazıyorum, Z'de araştırıyor."

Derslerin ÜTÖM ile işlenmesinin etkin katılımı etkisi alt temasına ilişkin öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Ö.4: "Öğretmenim ben de bir şeyler yaptığım için mutlu oldum."

Ö.6: "Öğretmenim etkinlik yaparken daha aktif bir şeyler üretmeye çalışıyoruz sürekli şöyle mi yapsam böyle mi yapsam böyle mi güzel olur diye."

Ö.7: "Öğretmenim çünkü ürün temelli işleyince aktif oluyorsun derste derse böyle bir katılma isteği oluyor içinde her an sanki."

Ö.9: "Mesela gruplara ayrıldık orda bir sürü şey yaptık bu şekilde insan blogda bir şeyler yapmam gerektiği zaman sorumluluklarımın da bilincine varıyorum."

Ö.11: "Öğretmenim şöyle ürün temelli de daha çok görev alıyorum normal derslerde ise daha az."

Tablo 10. Ana Tema 3: ÜTÖM Kullanımı

<i>Alt Temalar</i>	<i>Kodlar</i>
7.1. ÜTÖM Kullanımının Avantajları	Kalıcı Olma (Ö.3, Ö.7, Ö.6, Ö.9, Ö.10, Ö.11, Ö.13)
	Daha İyi Anlama (Ö.2, Ö.5, Ö.6, Ö.10, Ö.12)
	Eğlenceli Olma (Ö.3, Ö.5, Ö.6, Ö.12)
	İnsanlara Faydalı Olma (Ö.4, Ö.7, Ö.8, Ö.11)
	Geliştirici Olma (Ö.4, Ö.7, Ö.10)
	İlgi Çekici Olma (Ö.1, Ö.3)
	Dersi Sevdireci Olma (Ö.7, Ö.15)
	Yaratıcılığı Geliştirici Olma (Ö.2, Ö.13)
	Sosyalleşme (Ö.11, Ö.13)
	Yetenek Kazandırma ve Geliştirme (Ö.11, Ö.12)
	Pekiştirme Olanakları Sunma (Ö.12)
	Sorumlulukları Yerine Getirme (Ö.9)
	Yardımlaşmayı Sağlama (Ö.11)
Gerçek Hayata Dair Şeyler Öğrenme (Ö.13)	
Öğrenen- Öğreten Arasındaki Bağlı Arttırıcı Olma (Ö.7)	
7.2. ÜTÖM Kullanımının Dezavantajları	Zaman Alıcı (Ö.2)

“ÜTÖM Kullanımı” ana teması hakkındaki görüşler “ÜTÖM Kullanımının Avantajları” ve “ÜTÖM Kullanımının Dezavantajları” şeklinde iki alt tema altında ele alınmıştır.

ÜTÖM kullanımının avantajları alt temasına dair görüşler şu şekildedir:

Ö.1: “Derse girenlerin daha çok ilgisini çekmek isteğini arttırmak.”

Ö.2: “Hocam düşündüğümüz için hayal gücümüz geliyor.”

Ö.4: “Öğretmenim insanların öğrenmesini sağlıyor. Onlara fayda sağlıyor. Bizde hem öğrenmiş oluyoruz hem de onlar öğrenmiş oluyor.”

Ö.7: “Mesela öğretmenim blog gerçekten bana çok şey kattı. Orada haftanın sorusunu yapmak bile yani biliyorum beni iyi geliştirdi.”

Ö.10: “Daha fazla araştırmamıza neden oluyor yani daha fazla şeyleri araştırıyoruz. Mesela hocam ben eskiden hiç araştırmazdım.”

Ö.11: “Ürün temelli öğrenme insanlara yetenek kazandırır. Mesela öğretmenim X oyunlarda çok iyi X’e oyun verdiğiniz için oyun yeteneğini kullanarak oyunlar yapıyor. Bu da onu daha da geliştirmiş oluyor. Y’ye resim veriyoruz resim çok güzel yapıyor o da resim yeteneğini geliştiriyor. Z’de bilgisayarda iyi bilgisayar ilişkisini daha çok üst düzeye taşıyor.”

Ö.13: “Aklımızda kalıyor. Gerçek hayata dair bir şeylerde öğreniyoruz. Deniyoruz, öğreniyoruz, düşünüyoruz, yaratıcılığımız artıyor.”

ÜTÖM kullanımının dezavantajlarına dair görüşme gerçekleştirilen on beş öğrencinin on dördü herhangi bir dezavantajı olmadığını belirtirken bir kişi dezavantajı olduğuna dair görüş belirtmiştir. ÜTÖM kullanımının dezavantajları alt temasına ilişkin görüş şu şekildedir:

Ö.2: “Hocam mesela o çizmemiz yazmamız uzun sürdüğü için bazen yetiştirmekte zorlanabiliyoruz. Zaman alıyor.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın nicel bölümüne ait birinci alt probleminden elde edilen bulgudan ÜTÖM'ün uygulandığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ile son test puanlarının ortalamaları arasındaki istatistiksel farkın son test lehine olduğu görülse de ön test ve son test puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, deney grubu öğrencilerinin akademik başarı erişilerinde ÜTÖM'ün etkili olmadığını belirtmektedir. Ön test ve son test puanlarının ortalamaları arasındaki istatistiksel farkın son test lehine olmasına rağmen anlamlı farklılığın görülmemesinde teste katılan kişi sayısının (11) az olmasının bu sunucun ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın bu sonucunu tersi yönde destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Yulastri, Hidayat, Ganefri, Islami ve Edya (2017) mesleki eğitimde ürün temelli öğrenme yaklaşımını kullanarak girişimcilik modülü geliştirmiş ve modülün öğrencilerin başarısını artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Hidayat'ın (2017) araştırma sonuçlarında ise, ürün temelli olarak oluşturulan girişimcilik öğrenme araçlarının girişimcilik derslerinde bir öğrenme aracı olarak kullanılmasının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ganefri, Hidayat, Kusumaningrum, Dewy ve Anori de (2017) yaptıkları çalışmada ÜTÖM'ün etkililiğine baktıklarında öğrencinin öğrenme çıktılarını iyileştirmede etkili olduğunu saptamışlardır.

Araştırmanın nicel bölümüne ait ikinci alt probleminden elde edilen bulgularda kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ve son testten aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı farklılığa ilişkin yapılan ilişkili örneklem t testi sonuçları son test lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Anlamlı farkın etki büyüklüğü ($d=-0,6633$) olarak saptanmıştır. Bu noktada geleneksel öğretimin kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı ön test ve son test arasındaki erişim puanlarına yüksek etki etmediği tespit edilmiştir.

Araştırmanın nicel bölüme ait üçüncü alt probleminden elde edilen bulgudan deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanlarının ortalamalarının istatistikî olarak anlamlı farklılaşmadığına ulaşılmıştır. Ancak ÜTÖM'ün yapıldığı deney grubu öğrencilerinin son test puan ortalamalarının geleneksel öğretimin yapıldığı kontrol grubu öğrencilerinin son test puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuca ulaşmada deney (11) ve kontrol (13) grubunda teste katılım gerçekleştiren kişi sayısının az olmasının etkili olabileceği düşünülmektedir. İlgili çalışmalar incelendiğinde bu sonucun tersi yönde sonuçlara ulaşmış araştırmalara rastlanmıştır. Haemaprasith'ın (2018) yaptığı çalışmada ÜTÖM ile eğitim gören öğretmen adaylarının ölçümlerde akademik başarısı yüksek çıkmıştır. Benzer şekilde Friadi vd. (2020) yaptıkları çalışmada deney ve kontrol grubuna yetkinliğin üç boyutundan bakıldığında bilişsel boyutta %20,70, psikomotor boyutta %18,32 ve duyuşsal boyutta %20,11 oranında deney grubu lehine iyileştirilmiş öğrenme çıktıları elde edildiği görülmüştür.

Araştırmanın nitel bölümüne ait birinci alt probleminde 14 öğrenci ile yapılan görüşmeler sonucunda derslerin düz anlatım yöntemi ve ürün temelli öğrenme modeli ile işlenmesine ilişkin görüş farklılıkları olup olmadığına bakılmıştır. Birinci nitel alt probleme ilişkin ürün temelli öğrenme modelini beğenip beğenmediklerinin sorulduğu görüşme sorusu analizinden “ÜTÖM” temasına ulaşılmıştır. Bu tema bağlamında öğrencilerden alınan yanıtlardan “Etkinlik Yapma, Eğlenceli Olma, İnsanlara Katkıda Bulunma, Ürün Yapma, Blog Oluşturma, Akılda Kalıcı Olma, Daha İyi Anlama” kodlarına ve “Etkililik Açısından ÜTÖM” ile “Anlamaya Katkı Açısından ÜTÖM” alt temalarına varılmıştır.

Araştırmanın nitel bölümüne ait ikinci alt probleminde ürün temelli öğrenme sürecinde öğrencilerin derse katılımlarıyla alakalı görüşlerinin neler olduğunu saptamak için sorulan görüşme sorularının analizinden “Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesi” temasına ulaşılmıştır.

Bu tema bağlamında öğrencilerden alınan “Derslerin Ürün temelli öğrenme modeliyle işlenmesinin mi yoksa düz anlatım yöntemi ile işlenmesinin mi daha verimli olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?” sorunun yanıtlardan “Eğlenceli Olma, Blog’da Tekrar İmkânı, İlgi Duyma, Öğrenerek Katkıda Bulunma, Bilgilerin Kalıcı Olması, Odaklanma, Etkinlik Yapma, İş Birliğini Arttırma, Öğretmen-Öğrenci Bağını Güçlendirme, Geleceğe Katkı, Yeteneği Arttırma, Yaparak Öğrenme, Daha İyi Öğrenme” kodlarına ulaşılmıştır. “Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesinin Verimliliğe Katkısı” alt temasına varılmıştır. Cannon ve Leifer (2001) de çalışmalarında öğrencilerin gerçek mühendislik problemlerine maruz kalarak işi bilenlerin bilgi ve deneyimlerinden yararlanıp daha iyi öğrendikleri ve yeteneklerini arttırdıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Gülbahar, Avcı ve Ergün (2012) ÜTÖM’e benzer bir çalışma olan “Yaparak Öğrenme: Hedefe Dayalı Senaryo Yaklaşımı Uygulamasına Bir Örnek” adlı çalışmalarında benzer bir sonuca varmışlardır. Öğrencilerin derste verilen etkinliklere yönelik görüşler incelendiğinde sürecin etkili geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bu tezde “Geleceğe Katkı” kodu ile ulaşılmış olan öğrencilerin gelecekteki yaşamlarında bu modelle öğrendikleri bilgileri kullanabileceklerine dair sonuca bu çalışmada da ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerden yaparak öğrenme ders sürecinin kendilerine getirdiği katkı ve süreçte kazandıkları deneyimlere yönelik görüşleri alınmış toplam on dokuz öğrenci ilerdeki yaşamlarında yapacakları akademik araştırmaları için deneyim kazandıklarını belirtmiştir.

Bu tema bağlamında öğrencilerden alınan “Ürün temelli öğrenme modeliyle mi düz anlatım yöntemiyle mi derste daha etkin olduğunu düşünüyorsun? Neden?” sorunun yanıtlardan “Sorumluluk Alma, Üretken, Eğlenceli, Blog’a İçerik Üretme, Etkinlik yapma, Sosyalleşme” kodlarına ve “Derslerin ÜTÖM ile İşlenmesinin Etkin Katılıma Katkısı” alt temasına ulaşılmıştır. Ragan, Frezza ve Cannell (2009) de çalışmalarında benzer bir bulguya rastlamış, araştırmada gözlemci öğretmenler

bu öğrenme modeli kullanarak ürün üretme sürecinde sınıfta olumlu bir tutumun oluştuğunu ve öğrencilerin sürece aktif katılım gerçekleştirdiğini belirtmişlerdir. Gülbahar vd.'nin (2012) çalışmalarında benzer sonuca ulaşılmış öğrenciler yaparak öğrenme sonrasında etkililiklerinin ve kendilerine güvenlerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın nitel bölümüne ait üçüncü alt problemde, ürün temelli öğrenme modelinin avantajları ve dezavantajlarının olup olmadığına ilişkin görüşme sorusunun analizinden, "ÜTÖM Kullanımı" temasına varılmıştır. Bu tema bağlamında öğrencilerden alınan yanıtlardan "Kalıcı Olma, Daha İyi Anlama, Eğlenceli Olma, İnsanlara Faydalı Olma, Geliştirici Olma, İlgi Çekici Olma, Dersi Sevdirici Olma, Yaratıcılığı, Geliştirici Olma, Sosyalleşme, Yetenek Kazandırma ve Geliştirme, Pekiştirme Olanakları Sunma, Sorumlulukları Yerine Getirme, Yardımlaşmayı Sağlama, Gerçek Hayata Dair Şeyler Öğrenme, Öğrenen- Öğreten Arasındaki Bağ Arttırıcı Olma" kodlarına ulaşılmıştır. "ÜTÖM Kullanımının Avantajları" alt temasına varılmıştır. "Zaman Alıcı" kodundan ise "ÜTÖM Kullanımının Dezavantajları" alt temasına ulaşılmıştır.

"ÜTÖM Kullanımının Avantajları" alt temasını destekleyen nitelikte bir çalışmayı Haemapasith (2018) yapmıştır. Öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmada, öğretim stratejileri hakkında hem teoriyi hem de gerçek uygulamayı derinlemesine anlama, çeşitli etkinlik tasarımı yapma, ders planları yazma, yansıtma ve yeni fikir veya deneyim alışverişi gibi ÜTÖM'e yönelik birçok avantajın sağlandığı belirtilmiştir. Gülbahar vd. (2012) ÜTÖM'e benzer bir çalışma olan yaparak öğrenme: "hedefe dayalı senaryo yaklaşımı" uygulamasına bir örnek adlı çalışmasında benzer sonuca ulaşmıştır. Öğrenciler topluluk karşısında hitap etme ve kendilerini doğru ifade etme yeteneklerinin geliştiğini, özgüven kazandıklarını belirtmişlerdir. Ganefri vd. (2017) çalışmalarında bu çalışmanın "Yetenek Kazandırma" kodu ile ulaştığı benzer bir sonuca ulaşmıştır. Çalışmada ÜTÖM kullanılarak elde edilen öğrenme çıktılarında öğrencinin girişimcilik becerisi geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmanın sonuçları ele alındığında başarıya etkisinin anlamlı yönde olmadığı görülse de öğrenci görüşleri incelendiğinde sonucun tam tersi yönde olduğu gözlemlenmektedir. ÜTÖM ile işlenen derslerin sonrasında bu model sayesinde öğrendiklerini bireyler gelecek yaşamlarında kullanabilecekleri bir deneyim olarak görmektedir. Bunun yanı sıra öğrenciler girişimcilik, iletişim, eleştirel düşünme, yaratıcı olma gibi birçok becerilerini geliştirdiklerini bizzat ifade etmektedir.

Karma yöntemde müdahale deseni ile tasarlanmış araştırmalarda, araştırmacının amacı bir deney veya müdahale deneme programına nitel veriyi ekleyerek araştırma problemini çalışmaktır (Creswell, 2019, s. 43). Bu bakımdan araştırmanın nicel bulguların nitel bulgularla nasıl desteklendiğine de bakılmaktadır. Araştırmanın nicel bölümünün alt probleminden elde edilen bulguda, deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ve son test puanlarının ortalamaları

arasında son test lehine anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan bulgular ile tersi yönde şu şekilde desteklenmiştir: öğrencilerin işlenen konuya ilişkin görüşlerinde konuları öğrendiklerini belirtilen ifadeleri bulunmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin özel olarak belirttikleri, ÜTÖM'ün dersi daha iyi anlamaya, akılda kalıcı olmasına, mevcut yeteneklerini arttırmaya, odaklanmaya, derse olan ilgilerinin artmasına, sorumluluk almaya etki ettiği belirtilmiştir.

Araştırmanın nicel bölümünün alt probleminden elde edilen bulguda, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanlarının ortalamaları arasında son test lehine anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan bulgular ile tersi yönde şu şekilde desteklenmiştir: öğrencilerin işlenen konuya ilişkin görüşlerinde konuları öğrendiklerini belirtilen ifadeleri bulunmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin özel olarak belirttikleri, ÜTÖM'ün geliştirici olduğu, yaratıcılıklarını geliştirmeye yardımcı olduğu, anlatılan konuları öğrendikleri, anlatılan konuları çokça geliştirme fırsatı olduğu şeklindedir.

Bu çalışma ile elde edilen veriler de öğrencilerin yalnızca bilişsel kazanımlar değil duyuşsal ve psikomotor alanda da kazanımları olduğu görülmektedir. Buna ek olarak öğrencilerin özel bir şekilde belirttikleri ÜTÖM'ün yetenek kazandırmaya ve geliştirmeye etki ettiği, öğretene-öğretici arasındaki bağı güçlendirdiği, sorumluluk bilinci kazanmayı ve yardımlaşmayı sağladığı, sosyalleşmeyi desteklediği yönündedir.

Öğrenci görüşleri detaylı incelendiğinde bazı öğrenciler daha önceden araştırmayı sevmediklerini ve çok bilmediklerini ama bu modelin uygulanması ile araştırma yapmanın ne demek olduğunu öğrendiklerini bol miktarda araştırma yaptıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler ise ilgi duydukları ve yetenekleri olduğunu düşündükleri alanlarda (oyun oluşturma ve resim çizme gibi) daha çok içerik ürettiklerini bunun onların mevcut yeteneklerini geliştirme konusunda katkı sağlamanın yanı sıra geliştirme ve pekiştirme fırsatı yakaladıkları bu yeteneklerini gelecekte kullanabileceklerini belirtmişlerdir. ÜTÖM'ün uygulanmasının gelecek yaşamı olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Bu bulguların dışında bazı öğrenciler tüm bu uygulamaların zaman alıcı olduğunu ve ürettikleri içerikleri yetiştirmekte zorlandıklarını da belirtmişlerdir.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından hareketle;

- Sosyal bilgiler öğretmenleri bu modeli kullanarak ders içerikleri hazırlayabilir.
- Öğretmen adaylarına ürün temelli öğrenme modelini nasıl uygulayacaklarına dair eğitimler verilebilir.

- Okul idaresinin ve ailelerin bu modelin uygulanmasına destek vermeleri sağlanabilir.
- Bu modelin başarıya etkisini derinlemesine incelemek amacıyla daha geniş gruplarla deneysel araştırmalar yapılabilir.
- Bu araştırma pandemi döneminde çevrim içi ortamda uygulandığı için alan ve saha gezileri ile destekleme fırsatı sağlanamadı, normal süreçte uygulanması durumunda alan ve saha gezileri ile desteklenebilir.
- Bu model kullanılarak yeteneğin gelişimi ve kalıcılığa etkisinin incelendiği çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Başol, G. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem.
- Braguglia, K. H. & Jackson, K. A. (2012). Teaching research methodology using a project-based three course sequence critical reflections on practice. *American Journal of Business Education (AJBE)*, 5(3), 347-352. <https://clutejournals.com/index.php/AJBE/article/view/7007/7082> sayfasından erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Can, A. (2022). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Cannon, D. M. & Leifer, L. J. (2001). Product-based learning in an overseas study program: The ME110K course. *International Journal of Engineering Education*, 17(4/5), 410-415. <https://www.ijee.ie/articles/Vol17-4and5/Ijee1247.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları* (H. Ekşi, Çev. Ed.). İstanbul: Edam.
- Creswell, J. W. (2019). *Karma yöntem araştırmalarına giriş* (M. Sözbilir, Çev.). Ankara: Pegem.
- Friadi, J., Ganefri, R. & Efendi, R. (2020). Development of product based learning-teaching factory in the disruption era. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(6), 1887-1898. <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/12892> sayfasından erişilmiştir.
- Ganefri, R., Mardin, A., Rahmi, U. & Yulastri, A. (2018). Production based learning: As a tool to increase entrepreneurial skills of students. <https://osf.io/preprints/inarxiv/3fqyu/> sayfasından erişilmiştir.
- Ganefri, R., Hidayat, H., Kusumaningrum, I., Dewy, M. S. & Anori, S. (2017). Learning outcomes in vocational study: A development of product based learning model. *Medwell Journals*, 12(5), 831-832. <https://www.medwelljournals.com/abstract/?doi=sscience.2017.831.838> sayfasından erişilmiştir.

- Gökçe, N. (2015). Sosyal bilgiler eğitiminde topluma hizmet uygulamaları. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (s. 586-609). Ankara: Pegem.
- Gülbahar, Y., Avcı, Ü. & Ergün, E. (2012). Yapararak öğrenme: "Hedefe dayalı senaryo yaklaşımı" uygulamasına bir örnek. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(165), 293-306. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/1312> sayfasından erişilmiştir.
- Haemapasith, S. (2018). *Effects of product-based learning on learning abilities and satisfaction of undergraduate student teachers*. The 40th International Academic Conference'da sunulmuş bildiri, Temmuz, Stockholm. <https://ideas.repec.org/p/sek/iacpro/6508751.html> sayfasından erişilmiştir.
- Hidayat, H. (2017). How is the application and design of a product-based entrepreneurship learning tools in vocational higher education? *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 102, 223-228. <https://doi.org/10.2991/ictvt-17.2017.38>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kaymakçı, S. & Ata, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgilerin doğasıyla ilgili görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 35-64. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179031> sayfasından erişilmiştir.
- Kenan, S. (2005). 21. yy'da Türkiye'de öğretmen olmak (EBSAD-Öğretmenlik Vizyon Programı Seminer Notları). EBSAD-Öğretmenlik Vizyon Programı'nda sunulmuş bildiri. https://www.academia.edu/5387498/21_Y%C3%BCzy%C4%B1lda_T%C3%BCrkiyede_%C3%96%C4%9Fretmen_Olmak sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2005). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim.
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim.
- OECD. (2018). The Future of Education and Skills: Education 2030. [http://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](http://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf) sayfasından erişilmiştir.
- OECD. (2019). OECD Future of Education and Skills 2030: Skills of 2030. https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-andlearning/learning/skills/Skills_for_2030_concept_note.pdf sayfasından erişilmiştir.
- OECD. (2020). *How's life 2020: Measuring well being*. Paris: OECD Publishing. <https://www.oecd-ilibrary.org/economics/how-s-life/volume-issue-9870c393-en> sayfasından erişilmiştir.
- Pathak, R. P. (2012). *Teaching of social studies*. India: Pearson.
- Ragan, E. D., Frezza, S. & Cannell, J. (2009). *Product-based learning in software engineering education*. The 39th ASEE/IEEE Frontiers in Education Conference'da sunulmuş bildiri, Ekim, San Antonio. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/5350648?casa_token=aYYnxX3Mr3U

<AAAAA:zMIO6MHhw81ga3bGHVhNg8os6tkbugj6mkl8LYpLfZX0IWRVzuf2LOJR9BkaeDfBmI8ppg> sayfasından erişilmiştir.

- Uğurlu, Z. & Kırıl, M. (2013). Öğretmen adaylarının topluma hizmet uygulamaları dersinin işleyiş süreci ve kazanımlarına ilişkin görüşleri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 37-55. <https://doi.org/10.14230/joiss463>
- Venkateswarlu, V. (2017) Establishing a 'Centre for Engineering Experimentation and Design Simulation': a step towards restructuring engineering education in India. *European Journal of Engineering Education*, 42(4), 349-367. <https://doi.org/10.1080/03043797.2016.1158794>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yıldız, G. & Ardiç, K. (1999). Eğitimde toplam kalite yönetimi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*(1), 73-82. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilgisosyal/issue/29108/311432> sayfasından erişilmiştir.
- Yulastri, A., Hidayat, H., Ganefri, R., Islami, S. & Edya, F. (2017). Developing an entrepreneurship module by using product-based learning approach in vocational education. *International Journal of Environmental and Science Education*, 12(5), 1097-1109. <http://www.ijese.net/makale/1868.html> sayfasından erişilmiştir.
- Zhao, F. (2005). Entrepreneurship and innovation in e-business: An integrative perspective. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 6(1), 53-60. <https://doi.org/10.5367/0000000053026428>
- Zhao, Y. (2012). *World class learners: Educating creative and entrepreneurial students*. United States of America: Corwin.
- Zhao, Y., Tavangar, H., McCarren, E., Rshaid, G. F. & Tucker, K. (2016). *The take action guide to world class learners: How to make product oriented learning happen*. United States of America: Corwin. <https://books.google.com.tr/books?id=GtWCCwAAQBAJ&hl=tr> sayfasından erişilmiştir.

Extended Summary

The production process, which holds great importance for societies, is believed to result in successful, qualified, and high-quality work through people working passionately and producing in the fields they love. Education plays a significant role here as the emergence of beautiful works can only be made possible through effective education. This highlights the importance of the quality of the teaching process. At this point, it is anticipated that in order to improve the quality of the education-teaching process, it will be effective to instill the habit of working in the areas individuals love and are interested in while also encouraging individuals to consider producing quality products related to the subjects they have learned. All of these make it highly important to examine the Product-Based Learning Model, which is a teaching model that is in line with the requirements of the age, focuses on

product production, and can adapt to the ongoing changes. Transforming the curriculum of the Product-Based Learning Model (PBLM) from a mere knowledge transfer to a method that supports individuals' participation in entrepreneurial activities by aiming to produce real products or services is essential (Zhao, Tavangar, McCarren, Rshaid, and Tucker, 2016). In PBLM, the fundamental aspect of the learning process is the creation and marketing of a product (Zhao, 2012, p. 204).

In the social studies course, it is important for students to be engaged with the economy, to be able to perceive the needs and problems in society, to utilize entrepreneurial skills, to solve problems using higher-order thinking skills, to receive education with the methods and techniques required by the era, and to contribute to society by using social engagement skills alongside product production. It is believed that the Product-Based Learning Model will be the instructional model that meets the needs of preparing individuals for life in this direction within the social studies course. Therefore, it is felt that it is noteworthy to investigate the use of this model in the social studies course and examine its effects. In this context, the aim of the research is to reveal the impact of implementing the Product-Based Learning Model in the social studies course on academic success and to determine the students' views on the Product-Based Learning process.

Quantitative Research Questions are as following:

1. Is there a significant difference between the average academic achievement test scores of the experimental group students?
2. Is there a significant difference between the average academic achievement test scores of the control group students?
3. Is there a significant difference between the average final test scores of the experimental group and control group students?

Qualitative Research Questions are as following:

1. Are there any differences in students' views on the application of traditional instructional methods and PBLM?
2. What are the students' opinions regarding their participation in the product-based learning process?
3. According to the students, what are the advantages and disadvantages of PBLM?

The research was conducted using a mixed methods design with an intervention pattern. The study group consisted of the 5-A and 5-B classes of a private school in Ankara in the 2020-2021 academic year. Although the class size of the experimental group, 5-A, was 19, due to the Covid-19 pandemic, classes had to be conducted online, resulting in decreased attendance. 16 students participated in the pre-test and 11 students participated in the post-test from the 5-A class. The control

group, 5-B, consisted of 18 students, and due to the same reason, 15 students participated in the pre-test and 13 students participated in the post-test. Those who participated in both the pre-test and post-test were included in the study group. Therefore, the study group included 11 students from the experimental group and 13 students from the control group, with a total of 24 participants.

In the quantitative part of the study, an academic achievement test developed by the researcher was used as the data collection tool. In the qualitative part, a semi-structured interview form was used. For the analysis of quantitative data, Related Samples T-Test and Mann-Whitney U test were utilized while content analysis was used for the analysis of qualitative data. In the quantitative findings, it was concluded that there was no statistically significant difference between the pre-test and post-test scores of the experimental group students' academic achievement. Although there was a statistically significant difference in the pre-test and post-test scores of the control group students' academic achievement, it was determined that it did not have a significant effect when considering the effect size score. No significant difference was found between the post-test scores of the experimental and control groups. The qualitative findings of the study revealed themes related to teaching method and technique, teaching social studies with the Product-Based Learning Model, and the advantages of the Product-Based Learning Model. These findings indicated that the model was fun, helped better understanding and retention, promoted learning by doing, increased productivity and socialization, and contributed to students' future lives.

It was concluded that there was no significant difference between the pre-test and post-test scores although there was a statistically significant difference in favor of the post-test scores of the experimental group students who were subjected to PBLM. The low number of participants (11) in the study may have influenced the emergence of this result. There are studies that support the opposite direction of this result. Yulastri et al. (2017) developed an entrepreneurship module using the Product-Based Learning approach in vocational education and found that the module was effective in improving students' success. Similarly, in Hidayat's (2017) research, it was concluded that entrepreneurship learning tools created in a product-based manner were effective when used as a learning tool in entrepreneurship courses. In Ganefri et al.'s (2017) study, they found that PBLM was effective in improving students' learning outcomes. In the qualitative part, codes such as "Being Fun, Opportunity for Revisiting in the Blog, Interest, Contribution through Learning, Permanent Retention of Knowledge, Focus, Engaging in Activities, Increasing Collaboration, Strengthening Teacher-Student Connection, Contributing to the Future, Enhancing Skills, Learning by Doing, Better Learning" were reached. The sub-theme "Contribution of Teaching with PBLM to Efficiency" was found. Cannon and Leifer (2001) also found in their study that exposing students to real engineering problems and benefiting from the knowledge and experience of experts resulted in better learning and enhanced

skills. Regarding the second question from students, codes such as "Taking Responsibility, Being Productive, Having Fun, Creating Content for the Blog, Engaging in Activities, Socializing" were reached, and the sub-theme "Contribution of Teaching with PBLM to Active Participation" was found. Ragan et al. (2009) also found a similar result in their study, stating that the use of this learning model resulted in a positive attitude in the classroom during the product creation process and students actively participated in the process. Based on the results of the research, it is recommended that social studies teachers prepare lesson contents using this model and conduct further experimental studies with larger groups to examine the model's impact in-depth.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hâle getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğerk kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonunun 25.12.2020 tarih ve E-77082166-302.08.01-52109 sayılı onayı ile yürütülmüştür.